

ENDRINGER I KAPPITALISERINGSRENTEN - SJEKKPUNKTER

Advokat (H) Tom Sørum

NFFE møte 4. mai

The logo for Ness Lundin, featuring the company name in a bold, sans-serif font. The word "NESS" is positioned above "LUNDIN". A red horizontal line is placed under the "D" in "LUNDIN". The logo is centered within a white circle on a dark blue background.

**NESS
LUNDIN**

1

Hva er kapitaliseringsrente?

The logo for Ness Lundin, featuring the company name in a bold, sans-serif font. The word "NESS" is positioned above "LUNDIN". A red horizontal line is placed under the "D" in "LUNDIN".

**NESS
LUNDIN**

- Erstatningen for fremtidig tap utmåles som en engangssum som hovedregel (skl § 3-9)
- Utmålingen innebærer at en får penger i dag som en ellers først ville fått senere (inntektstapet) eller får penger i dag som skal dekke utgifter som ligger frem i tid.
- Det å få penger i dag som en først ville tjent senere eller skal dekke utgifter som inntreer senere innebærer en likviditetsfordel.
- Denne likviditetsfordelen må trekkes fra i erstatningsoppgjøret.

Advokatfirmaet Ness Lundin DA

2

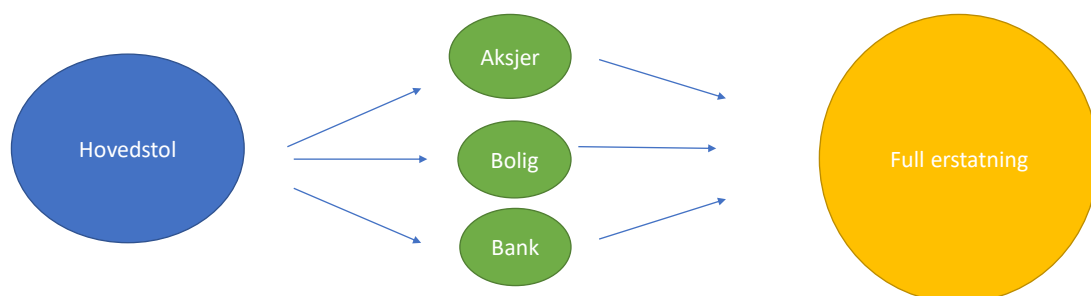
Hva er kapitaliseringsrente?

- Dette gjøres ved å stipulere en avkastning på erstatningsbeløpet som «trekkes fra» slik at vi kommer frem til det som i beregningene kalles neddiskontert verdi.
- Den forventede avkastningen omtales som kapitaliseringsrenten.
- Hovedstolen og avkastningen skal til sammen utgjøre full erstatning
- Skadelidte vil ha hovedstolen så høy som mulig = lav kapitaliseringsrente
- Skadevolder vil ha hovedstolen så lav som mulig (minst penger ut) = høy kapitaliseringsrente, slik at skadelidte får en stor grad av investeringsrisiko.

Advokatfirmaet Ness Lundin DA

3

Hva er kapitaliseringsrente?

Advokatfirmaet Ness Lundin DA

4

Grunnleggende valg ved fastsettelse av kapitaliseringsrenten?

**NESS
LUNDIN**

- Nominell rente vs realrente – Rt 2014 – 1203 – realrente
- Hvilke investeringer kan det en kreve at skadelidte benytter seg av?
– all avkastning utover avkastning på sikre investeringer (bank, statsobligasjoner) er forbundet med risiko – avkastning er en risikopremie
- Risikopremie = sannsynligheten for at skadelidte ikke vil få full erstatning

Advokatfirmaet Ness Lundin DA

5

Grunnleggende valg ved fastsettelse av kapitaliseringsrenten?

**NESS
LUNDIN**

- Er sikkerheten i den kontantstrømmen som skal erstattes relevant når investeringsalternativene skal fastlegges (inntektsusikkerhet og aktuarisk risiko) – Rt 2014-1203 – nei – dette løser vi ved bevisbyrderegler når det årlige tapet fastlegges.
- Er forventet reallønnsvekst/realprisstigning på evt tjenester som skal kjøpes relevant ved rentefastsettelsen – Rt 2014-1203 – nei – også en del av den årlige tapsfastsettelsen (i hvert fall i den saken)
- Er begrensede investeringsmuligheter fordi man er underlagt vergemål relevant når investeringsmulighetene skal vurderes? - Nei

Advokatfirmaet Ness Lundin DA

6

Høyesteretts valg av investeringsprofil i Rt-2014-1203

**NESS
LUNDIN**

- Sakkyndige mente en investering hvor 80 var i sikre investeringer (bank/statsobligasjoner) og 20% i aksjer ville være en rimelig sikker investering.
- HR mente at en betydelig større andel burde settes i aksjer, samt at boligplassering også ville gi en viss avkastning – mellomrenten – bolig ville man ha kjøpt seg uansett
- Basert på dette mente man at kapitaliseringsrenten burde settes til 4% - men understreker usikkerheten i anslaget og at dette tilsier at domstolene er forsiktige med å gjøre endringer i den etablerte rettstilstanden på 5%.

Advokatfirmaet Ness Lundin DA

7

Forslag om ny kapitaliseringsrente Ny forskrift om kapitaliseringsrente etter skl.

**NESS
LUNDIN**

- Lovendring i skl § 3-9 som gir hjemmel for å fastsette kapitaliseringsrenten ved forskrift:

Kongen kan i forskrift fastsette en kapitaliseringsrente (realrente) som skal anvendes for å komme frem til nåverdien av fremtidig tap når erstatningen fastsettes til en engangssum. Hvis særlige hensyn tilsier det, kan retten anvende en annen rente enn den som følger av forskrift gitt i medhold av første punktum. Kongen kan fastsette en egen kapitaliseringsrente (realrente) som kan anvendes i tilfeller der erstatningen fullt ut eller delvis skal plasseres som bankinnskudd etter [vergemålsloven § 51](#) første ledd

- Forarbeider – Prop 73 L (2020-2021) endring av skl § 3-9 for å få en hjemmel til å fastsette kapitaliseringsrenten ved forskrift
- En svale gjør ingen sommer, og det gjør heller ikke en forskriftshjemmel...

Advokatfirmaet Ness Lundin DA

8

Ny forskrift om kapitaliseringsrente etter skl.

- Justis- og beredskapsdepartementet sendte på høring et forslag til en ny forskrift om kapitaliseringsrenten ved utmåling av personskadeerstatning
- Høringsfrist utløp: 7. januar 2022
- Status nå: ligger hos politisk ledelse dvs at vi venter på behandling i statsråd, og vi vet ikke hvordan forskriften faktisk vil bli.

Advokatfirmaet Ness Lundin DA

9

Ny forskrift om kapitaliseringsrente etter skl.

- Utdrag fra forslaget:

§1 Virkeområde

Forskriften **gjelder** kapitaliseringsrenten som skal benyttes for å komme frem til nåverdien av **fremtidig tap** når personskadeerstatning etter lov 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning skal fastsettes til en engangssum.

Kapitaliseringsrenten etter denne forskriften er en **realrente** der det er gjort fratrukk for forventet inflasjon.

Advokatfirmaet Ness Lundin DA

10

5 Ny forskrift om kapitaliseringsrente etter skl. (forts.)

§ 2 Kapitaliseringsrente

Kapitaliseringsrenten etter skadeserstatningsloven § 3-9 annet ledd første punktum er **2,5** prosent.

Kapitaliseringsrenten etter skadeserstatningsloven § 3-9 annet ledd tredje punktum er **1,5** prosent.

§ 3 Ikrafttredelse og overgangsregler

Forskriften trer i kraft [XX]. Kapitaliseringsrentene får anvendelse der utmålingen av personskadeerstatning **skjer på ikrafttredelsestidspunktet** eller senere.

Advokatfirmaet Ness Lundin DA

11

Noen problemstillinger jeg kommenterer

1. Når er det vi fastsetter nåverdien av et fremtidstap?

- a) Ordinær inntektstapserstatning og utgifter,
- b) Menerstatning – både og, men det alt vesentlige vil være fremtidstap – faller inn under.
- c) Barneverstatning fase 2 – er fremtidstap, men det er ikke vi som fastsetter nåverdien – faller utenfor jf. Prop 73 L (2020-2021) s. 20 – endres på sikt?
- d) Standardisert erstatning etter yrkesskedeforskriften – faller utenfor – økende grad av underkompensasjon

Advokatfirmaet Ness Lundin DA

12

Noen problemstillinger

**NESS
LUNDIN**

2. Investeringsprofil med 2,5 som generell rente?

Prop L 73 2020-21 s. 12:

*Forventningen om en fornuftig plassering av erstatningsbeløpet som en faktor ved fastsettelse av kapitaliseringsrenten er videreført i Rt-2014-1203. **Etter denne dommen må det likevel legges til grunn som gjeldende rett en noe høyere forventning til investeringsrisiko enn tidligere***

Advokatfirmaet Ness Lundin DA

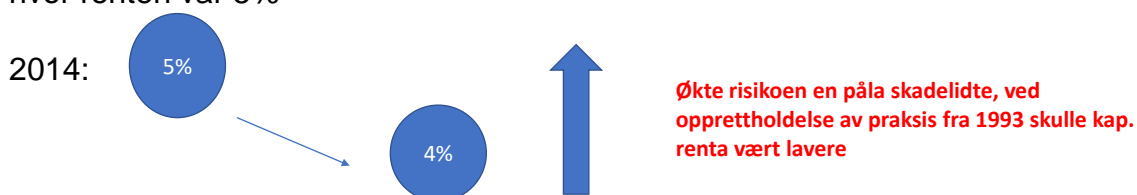
13

Noen problemstillinger

**NESS
LUNDIN**

2. Investeringsprofil med 2,5 som generell rente?

Departementets tolkning av 2014-dommen – påla skadelidte enn strengere investeringsplikt sml med det som fulgte av tidligere praksis hvor renten var 5%

Advokatfirmaet Ness Lundin DA

14

Noen problemstillinger

2. Investeringsprofil med 2,5 som generell rente – justeres sml med 2014-dommen:

*Departementet er enig i at kapitaliseringsrenten bør fastsettes ut fra en forventning om investeringer med en noe høyere risiko enn plassering av beløpet på sparekonto i bank. **Det risikonivået som det legges til grunn at må kunne forventes etter dommen i Rt-2014-1203, kan imidlertid synes noe høyt.** Som påpekt av Norsk Sykepleierforbund i høringen vil den skadelidte ofte være i en vanskelig livssituasjon på grunn av skaden og de livsendringene den medfører. Det kan ikke forventes at den skadelidte har kunnskap eller overskudd til å drive aktiv forvaltning av erstatningen*

Advokatfirmaet Ness Lundin DA

15

Noen problemstillinger

3. Hva er riktig kapitaliseringsrente i dag?

Rettskildebildet

2014 dommen veier normalt tungt, men vi er på et område hvor:

- a) Domstolene har understreket betydningen av at de går forsiktig frem og at lovgiver bør fastsette renten
- b) Vi har allerede fått beskjed om at lovgiver mener 2014 dommen bygger på en for høy risiko for skadelidte
- c) Å benytte en mer moderat risiko vil være i samsvar med tidligere dommer og lovgivers vurderinger

Advokatfirmaet Ness Lundin DA

16

Øvrige problemstillinger

**NESS
LUNDIN**

4. Vergemålstilfellene – når slår denne renten inn?
5. Ikrafttredelse: knyttet til utmålingen – hvordan avslutte pågående oppgjør i påvente av forskriften?
6. Yrkesskedeforskriften og menerstatning fra NAV ?
7. Hva med skatteulempen ?

Advokatfirmaet Ness Lundin DA

17

**NESS
LUNDIN**

Følg oss på www.facebook.com/nesslundin

www.nesslundin.no

18